

Vyhodnocení realizačního projektu záchranného programu sysla obecného (*Spermophilus citellus*) v ČR pro rok 2016

V následujícím přehledu jsou uvedeny aktivity, které proběhly v rámci realizace záchranného programu v roce 2016. U jednotlivých opatření je kurzivou uveden plán činností, který byl navržen v realizačním projektu (dále „RP“) pro rok 2016 a v návaznosti je uvedena realizace činností v tomto roce. Číslování jednotlivých kapitol respektuje a odkazuje k členění v ZP.

3.1 Péče o biotop

3.1.1 Zajištění managementu lokalit výskytu sysla

RP:

V roce 2016 bude zajištěn management na všech z hlediska početnosti nejvýznamnějších lokalitách výskytu sysla obecného, tzn. na lokalitách s odhadem početnosti min. 100 jedinců podle posledního monitoringu z roku 2015 nebo se stoupající početností v posledních letech, dle možností pak i na méně početných lokalitách. Kosení či pastva nebudou zajištěny především na lokalitách, na kterých mají kolonie izolovaný nebo roztroušený výskyt ve značně heterogenním prostředí vinic, sadů a zahrad. V takových podmínkách není možné ani smysluplné zavést jednotný a pravidelný management. Činnosti na vybraných lokalitách budou financovány z těchto zdrojů:

- Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny (POPFK), podprogramu 115 163 – Realizace a příprava záchranných programů a programů péče o zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů
- EHP fondy 2009-2014, program CZ02, Malé grantové schéma (MGS): „Záchranné programy pro zvláště chráněné druhy II“
- Program péče o krajinu (PPK)
- Projekt LIFE+ Stepí Lounského středohoří
- Rozpočty příslušných krajských úřadů
- Rozpočet AOPK ČR

Na organizačním zajištění managementu se budou podílet garanti jednotlivých lokalit, pracovníci středisek a správ AOPK ČR. Na některých lokalitách bude po domluvě s pracovníky OŽP management financován z rozpočtu příslušného KÚ. Popis činností a plánované zdroje financí viz Tab. 1.

Tab. 1. Přehled lokalit a činností, na které je plánován finanční příspěvek pro rok 2016.

LOKALITA	ČINNOST	GARANT SMLOUVY/ PROJEKTU	ORGANIZA CE	ZDROJ DOTACE
Bezděčín	kosení	Věra Válová/Martina Bochenková	AOPK ČR – RP SCHKO Kokořínsko – Máchův kraj/KÚ Středočes. kraje	POPFK / KÚ
Bořitov	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	POPFK

<i>Hrádek</i>	<i>kosení</i>	<i>Jana Ptáčková</i>	<i>AOPK ČR – RP Ústecko</i>	<i>PPK</i>
<i>Ivančice</i>	<i>kosení</i>	<i>Lenka Slavíková</i>	<i>AOPK ČR – RP Jižní Morava</i>	<i>POPFK</i>
<i>Jamolice</i>	<i>kosení</i>	<i>Lenka Slavíková</i>	<i>AOPK ČR – RP Jižní Morava</i>	<i>POPFK</i>
<i>Kolín</i>	<i>kosení</i>	<i>Jitka Větrovcová</i>	<i>AOPK ČR – ODO</i>	<i>EHP/MGS</i>
<i>Kyjov - Milotice</i>	<i>kosení</i>	<i>Lenka Slavíková</i>	<i>AOPK ČR – RP Jižní Morava</i>	<i>POPFK</i>
<i>Letňany</i>	<i>kosení</i>	<i>Jaroslav Veselý</i>	<i>AOPK ČR – RP Střední Čechy</i>	<i>PPK</i>
<i>Loděnice</i>	<i>kosení</i>	<i>Jaroslav Veselý</i>	<i>AOPK ČR – RP Střední Čechy</i>	<i>PPK</i>
<i>Medlánky</i>	<i>kosení</i>	<i>Lenka Slavíková</i>	<i>AOPK ČR – RP Jižní Morava</i>	<i>POPFK</i>
<i>Miroslav</i>	<i>kosení</i>	<i>Lenka Slavíková</i>	<i>AOPK ČR – RP Jižní Čechy</i>	<i>POPFK</i>
<i>Mohelno</i>	<i>kosení</i>	<i>Jana Matrková</i>	<i>AOPK ČR – RP SCHKO Žďárské vrchy</i>	<i>PPK</i>
<i>Nad Řekami</i>	<i>pastva, odkřovinění</i>	<i>Janka Čejková</i>	<i>KÚ Jihomor. kraje</i>	<i>KÚ</i>
<i>Radouč</i>	<i>kosení</i>	<i>Věra Válová</i>	<i>AOPK ČR – RP SCHKO Kokořínsko – Máchův kraj</i>	<i>POPFK</i>
<i>Raná</i>	<i>kosení, přepasení, výřezy dřevin</i>	<i>Vladislav Kopecký</i>	<i>AOPK ČR – RP Ústecko</i>	<i>LIFE+ / PPK</i>
<i>Roudnice n/L</i>	<i>kosení</i>	<i>Tomáš Stuchlík</i>	<i>AOPK ČR – RP Ústecko</i>	<i>POPFK</i>
<i>Strakonice</i>	<i>kosení</i>	<i>Tomáš Bodnár</i>	<i>AOPK ČR – RP Jižní Čechy</i>	<i>POPFK</i>
<i>Velká Dobrá</i>	<i>kosení</i>	<i>Eva Neubergová</i>	<i>AOPK ČR – RP Střední Čechy</i>	<i>POPFK</i>
<i>Vyškov</i>	<i>kosení</i>	<i>Lenka Slavíková</i>	<i>AOPK ČR – RP Jižní Morava</i>	<i>POPFK</i>

Realizace:

Management na většině lokalit výskytu sysla byl v roce 2016 zajištěn dle původního plánu – srovnání lze provést porovnáním tabulek č. 1 a 2.

Tab. 2. Přehled lokalit s finančním příspěvkem za dané plánované managementy pro sysla v roce 2016.

Lokalita	Činnost	Garant smlouvy/ projektu	Organizace	Zhotovitel	Zdroj dotace	Pozn .
Bezděčín	kosení	Věra Válová/Martina Bochenková	AOPK ČR – RP SCHKO Kokořínsko – Máchův kraj/KÚ Středočes. kraje	Aeroklub Mladá Boleslav	POPFK /KÚ	
Bořitov	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Aeroklub Bořitov	POPFK	
Hrádek	kosení	Jana Ptáčková	AOPK ČR – RP Ústecko	Aeroklub Raná	PPK	
Ivančice	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Tomáš Schoř	POPFK	
Jamolice	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Eliška Bláhová, Patrik Vojtek	POPFK	
Kolín	kosení	Jitka Větrovcová	AOPK ČR - ODO	Václav Čábelka	EHP/MGS	
Kyjov - Milotice	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Aeroklub Kyjov	POPFK	
Letňany	kosení	Jaroslav Veselý	AOPK ČR – RP Střední Čechy	SIT Prague, a.s.	PPK	
Loděnice	kosení	Jaroslav Veselý	AOPK ČR – RP Střední Čechy	-	PPK	*
Medlánky	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Aeroklub Medlánky	POPFK	
Miroslav	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Aeroklub Miroslav	POPFK	
Mohelno	kosení	Jana Matrková	AOPK ČR – RP SCHKO Žďárské vrchy	Bernard Macek	PPK	
Nad Řekami	Pastva, odkřovinění	Janka Čejková	KÚ Jihomor. kraje	Není znám, proběhlo v režii KÚ	KÚ	
Radouč	kosení	Věra Válová	AOPK ČR – RP SCHKO Kokořínsko – Máchův kraj	Statutární město Mladá Boleslav	POPFK	
Raná	kosení, přepasení, výřezy dřevin	Vladislav Kopecký	AOPK ČR – RP Ústecko	NATUREX, s.r.o., Zahradníček, s.r.o.	LIFE+ PPK	
Roudnice n/L	kosení	Tomáš Stuchlík	AOPK ČR – RP Ústecko	Aeroklub MAS Roudnice n. L.	POPFK	
Strakonice	kosení	Tomáš Bodnár	AOPK ČR – RP Jižní Čechy	Aeroklub Strakonice	POPFK	
Velká Dobrá	kosení	Eva Neubergová	AOPK ČR – RP Střední Čechy	Aeroklub Kladno	POPFK	
Vyškov	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – RP Jižní Morava	Aeroklub Vyškov	POPFK	

Poznámky:

* Na lokalitě Loděnice nebyly prostředky z PPK vyplaceny, nicméně management byl po domluvě s vlastníky a nájemci dotčených pozemků zajištěn.

3.1.2 Obnova lokalit s biotopem vhodným pro sysla obecného

RP:

Do tohoto opatření lze zařadit management lokality Písečný vrch, která byla vybrána jako nejvhodnější pro první repatriaci sysla v Českém středohoří s cílem vytvoření fungující metapopulace. V roce 2016 bude pokračovat extenzivní pastva na této lokalitě tak, aby byla připravena na případný výsadek syslů. Finančně bude management zajištěn z projektu LIFE+ Stepi Lounského středohoří.

Realizace:

Práce na tomto opatření byly realizovány a uhrazeny dle plánu.

3.2 Péče o druh

3.2.1 Experimentální ověření možností umělých chovů

ZOO Praha

V již fungujícím odchovu v ZOO Praha bude v roce 2016 pokračovat základní péče o voliéru, dokrmování syslů a pastva lokality, které budou zajišťovat pracovníci ZOO. Na jaře po probuzení syslů a následně v červnu, kdy by už měla na lokalitě aktivovat tohoroční mláďata, budou pod vedením AOPK ČR provedeny kontrolní odchyty a čipování. Vzhledem k otevření voliéry v roce 2013 bude sledován také plošný výskyt syslů na celém svahu (např. počty nor, resp. syslů odchycených uvnitř a vně voliéry). Po dohodě se zástupci ZOO zatím nebude přistoupeno k původně plánovanému odstranění konstrukce voliéry, a to min. po dobu výstavby nového pavilonu goril v těsné blízkosti svahu. O počátku stavebních aktivit bude ZOO Praha AOPK ČR včas informovat (viz dohoda ze společné schůzky dne 11.2.2015).

Nové chovy

V roce 2016 bude pokračovat projekt AOPK ČR „Založení nových odchovů sysla obecného a osvětová činnost v rámci realizace jeho záchranného programu“ (označení MGSII-24), podpořený z EHP fondů 2009-2014. V chovech založených z projektu již v roce 2015 (Zoo Brno, ZS Vlašim) bude obdobně jako v odchovu v Zoo Praha pokračovat základní péče o voliéry a dokrmování zvířat a na jaře budou provedeny kontrolní odchyty. Poslední chov syslů pak bude založen v ZS Rozovy při Zoo Hluboká nad Vltavou.

Realizace:

Aktivity týkající se odchovu syslů v ZOO Praha, Zoo Brno a ZS Vlašim byly splněny dle plánu. Jmenované spolupracující organizace zajistily péči o zázemí a příkrmování syslů během sezóny, v květnu a červnu pak proběhly kontrolní odchyty v těchto odchovech.

V Zoo Praha se uskutečnily dva odchyty ve dnech 29.5. a 16.6. Celkem bylo chyceno 50 zvířat (25 samců, 25 samic), z toho 36 jedinců byla tohoroční mláďata. Kromě toho bylo v prvním termínu chyceno 9 mláďat, která byla příliš malá a nebyla proto očištěna – není tedy jasné, zda a kolik z těchto jedinců bylo následně chyceno i v druhém termínu. Potvrdil se též již velmi častý trvalý výskyt jedinců mimo voliéru – z celkového počtu bylo 16 zvířat odchyceno uvnitř voliéry a 34 mimo ní. Zároveň bylo pozorováno několik syslů za plotem ve výběhu žiraf, kde se kontrolní odchyty neprovádějí. Celková početnost syslů na lokalitě byla odhadnuta na cca 70-80 jedinců. Konstrukce voliéry zatím nebyla z lokality odstraněna a AOPK ČR neobdržela ze Zoo Praha žádné zprávy ohledně počátku stavebních prací na novém pavilonu goril v sousedství. Výše uvedené aktivity nevyžadovaly speciální finanční zajištění.

V Zoo Brno proběhly kontrolní odchvy ve dnech 31.5., 1.6. a 7.6. Bylo odchyceno celkem 31 zvířat (16 samců, 14 samic, 1x pohlaví neurčeno), z toho 14 jedinců byla tohoroční mláďata. Celková početnost v odchovu byla odhadnuta na cca 50-60 jedinců.

V ZS Vlašim se kontrolní odchyt uskutečnil 23.6. Celkem bylo chyceno 18 syslů (9 samců, 9 samic), z toho 8 jedinců byla tohoroční mláďata. Celková početnost v odchovu byla odhadnuta na cca 30 zvířat.

V ZS Rozovy při Zoo Hluboká nad Vltavou byla v dubnu dokončena výstavba odchovného zázemí a v červenci bylo ze Slovenska přivezeno celkem 57 syslů (24 samců, 33 samic), kteří zde byli vypuštěni do připravené voliéry. Tím byl založen poslední třetí odchov naplánovaný v rámci zmíněného projektu MGSII-24. Výstavba odchovného zařízení byla finančně zajištěna z projektu MGSII-24, tedy z EHP fondů 2009-2014, aktivity spojené s odchycem syslů na Slovensku a jejich převozem byly hrazeny z programu POPFK.

3.2.2 Repatriace sysla obecného

V rámci tohoto opatření nejsou pro rok 2016 plánovány žádné konkrétní aktivity, neboť zatím není k dispozici dostatečné množství jedinců v odchovech. Nadále se však počítá s repatriacemi v oblasti Českého středohoří, kde první vytipovanou lokalitou pro výsadek syslů zůstává Písečný vrch. V případě velmi vysokého počtu mláďat v již fungujících odchovech budou zahájeny potřebné kroky k tomu, aby vypuštění syslů na Písečný vrch mohlo proběhnout ještě v sezóně 2016.

Realizace:

V roce 2016 nebyly v rámci tohoto opatření realizovány žádné aktivity.

3.3 Monitoring stavu populace

RP:

Jarní kontrola lokalit proběhne v březnu či dubnu, letní celorepublikový monitoring se uskuteční v červenci. Jarní kontroly budou provedeny především garanty jednotlivých lokalit, letní monitoring bude prováděn realizačním týmem ZP ve spolupráci s garanty jednotlivých lokalit. Lokality budou svými garanty též průběžně (dle potřeby) navštěvovány, zejména za účelem smluvení a následné kontroly prováděného managementu tam, kde je na něj vydáván finanční příspěvek.

Jarní kontroly a celorepublikový monitoring bude hrazen z prostředků AOPK ČR (rozpočtu odboru monitoringu).

Realizace:

Jarní i letní monitoring a jeho financování proběhly dle plánu, výsledky letního monitoringu jsou shrnuty v závěrečné zprávě, jejíž přílohou je i tabulka odhadů početnosti syslů na jednotlivých lokalitách a soubory v prostředí GIS s plošnými zákresy výskytu na jednotlivých lokalitách. Zde uvádíme v Tabulce 4 vývoj početnosti na sledovaných lokalitách v letech 2008-2016. V roce 2016 došlo dle výsledků odhadů oproti předchozímu roku na 15 lokalitách k nárůstu početnosti a na 12 lokalitách k poklesu početnosti. Celková odhadovaná početnost syslů v ČR se pro tento rok pohybuje v rozmezí 4263 - 5049 jedinců, což je obdobné jako v roce 2015. Výskyt syslů byl potvrzen na celkem 36 lokalitách v ČR.

Tab. 4. Přehled odhadované početnosti syslů na jednotlivých lokalitách. Šedě jsou zapsány již zaniklé lokality, kurzívou pak lokality pravděpodobně zaniklé v posledních dvou letech. Od roku 2015 již považujeme lokality Hrádek a Raná díky jejich vznikajícímu propojení za jednu společnou lokalitu, pro účely zachování kontinuity jsou však v této tabulce stále uváděny odděleně. Údaje jsou převzaty ze závěrečné zprávy monitoringu sysla obecného v ČR v roce 2016. Vysvětlivky k symbolům jsou uvedeny pod tabulkou.

Lokalita	Odhadovaná početnost v letech								
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Albeř	40	55	25	15	5	3	3	3	3
Bezdčejín	250	350	300	150	80	120	270	600	600
Biskoupky	110	230	140	25	50	50	90	130	80
Bořítov	200	200	200	200	200	240	250	280	300
Břeclav - Ladná	35	35	35	45	20	10	5	1	15
Čejč	20	-	40?	40?	40?	30?	-	20?	10?
Černice	?	?	-	5?	10	5	8	10	5?
Černovice	-	0	-	-	-	-	-	-	-
Hodkovice n/Moh	10	10	10	5	3	5	5	4	2
Hotel Atlantis	0#	3?	0	-	0	-	-	-	-
Hotel Mana	0	0	-	-	0	-	-	-	-
Hrádek	130	150	300	320	350	350	400	350	350
Hrušovany u Brna	100	80?	80?	100?	70?	70?	80?	100?	150?
Chramosty	5	5?	0?	0	-	-	-	-	-
Chvalovice	?	?	-	10	8	5	0	1	0
Ivančice	25	15	15	10	10	5	10	10	15
Jamolice	100	150	150	130	130	110	170	180	140
Jaroslavice	10?	5?	5?	0?	0?	-	-	1	1?
Karlovy Vary - golf	60	70	100	200	200	45	15	10	28
<i>Karlovy Vary - letiště</i>	0	0	-	10	0?	-	-	-	-
Kolín	50	70	100	100	150	85	130	90	85
Křídlovky	1	0?	1	4	7	8	17	17	5
Kyjov - Milotice	250	400	400	400	400	400	450	350	200
Letňany	650	600	550	400	250	40	40	50	35
Loděnice	50	10	13	20	8 (15-20)•	10	25	25	30
Lomy	8	0?	0	-	-	-	-	-	-
Medlánky	120	130	200	400	550	500	550	500	600
Mirotslav	10	25	55	70	80	220	270	300	350
Mohelno	70	60	75	75	90	100	100	100	100
Obora u Boskovic	-	-	-	-	-	45	35	35	30
PR Nad řekami	20	35	55	50	35	30	30	20	45
Radouč	20	60	35	70	100	100	100	180	280
Raná	250	250	150	150	200	200	300	380	500

Roudnice n/Lab	100	100	100	100	60	45	45	50	50
Slavkov u Brna	-	-	-	-	?	30?	15?	10?	0
Strakonice	75	40	40	50	60	20	55	60	60
Svatobořice – Mistřín	-15	0?	0?	0	-	-	-	-	-
Trhovky/Bor/Loužek	60	70	90	95	60	55	50	65	75
Újezd u Brna	10?	0?	10?	10?	10?	0?	-	5?	10
Velká Dobrá	15	15	10	20	25	20	30	40	100
Velké Pavlovice	40	40?	40?	50?	60?	90?	600?	500?	500?
Vyškov	650	600	600	550	500	550	650	500	250
Hnanice u Znojma	?	?	?	?	?	?	?	15?	10/5
Valtice	?	?	?	?	?	?	?	10 (Rakousko)	30? (Rakousko)
Celkový odhad početnosti	3564	3755	3779	3714	3641	3376	4103	4 277	4 263
Celkový odhad početnosti včetně nejistých údajů	3599	3908	3954	3879	3821	3596	4798	4 992	5 049

Vysvětlivky:

5? nejistý údaj

? lokalita nebyla v době monitoringu známa

- lokalita nebyla v rámci letního monitoringu kontrolována

v jarním termínu zaznamenán výskyt 4 jedinců, v letním 0

• odhad založený na kontrole v rámci letního celostátního monitoringu, v závorce pak odhad garanta lokality založený na několika návštěvách během sezóny (do součtu byl započítán odhad z letní kontroly)

3.4 Výzkum

RP:

Z výzkumných aktivit bude v roce 2016 pokračovat demografická studie a analýza životaschopnosti populace podpořená v rámci projektu společnosti ALKA Wildlife, o.p.s. a Muzea Karlovy Vary z EHP fondů 2009-2014. Dále budou zpracovány genetické a parazitologické analýzy vzorků odebraných jedincům zakládajícím nové odchovy. Plánována je také prezentace aktivit záchranného programu na mezinárodní konferenci 6th European Ground Squirrel Meeting, která se bude konat na podzim v srbském Bělehradě.

Realizace:

Výzkumné aktivity probíhaly v roce 2016 dle předpokladů. Díky prodloužení výše zmíněného projektu pokračovala snaha o získání údajů o disperzi mláďat sýslů na lokalitě Miroslav pomocí GPS sledování. Bohužel se však nepodařilo vhodně vyřešit upevnění vysílaček na

zvířatech a proto jsou výsledky z této aktivity poměrně omezené. Demografické údaje však byly získávány i jinými způsoby a pokračovala tak i příprava analýzy životaschopnosti populace sysla obecného v ČR, která bude k dispozici před skončením projektu. Genetické analýzy vzorků ze zvířat zakládajících nové odchovy ukázaly podobnou genetickou variabilitu a sníženou míru heterozygotnosti v odchovech v Brně a ve Vlašimi. Odlišná genetická variabilita a nižší míra příbuzenského křížení pak byla zjištěna u jedinců v odchovu v Rozovech. Do budoucna tak bylo pro udržení dostatečné genetické variability doporučeno přemístění několika zvířat mezi Rozovy a ostatními odchovy. Podrobně jsou výsledky shrnuty ve zprávě pro projekt MGSII-24 dodané Ústavem biologie obratlovců, v.v.i. Finančně byly tyto aktivity zajištěny z uvedených projektů podpořených z EHP fondů 2009-2014.

3.5 Výchova a osvěta

RP:

V rámci výchovy a osvěty veřejnosti jsou na rok 2016 plánovány různé přednášky a exkurze, např. pozorování syslů na kopci Raná v Českém středohoří (v rámci již čtvrtého ročníku Slavností stepí) nebo semináře o jednotlivých projektech podpořených z EHP fondů 2009-2014 jako součást jejich povinné publicity. Některé projekty pak obsahují i další osvětové aktivity, např. zhotovení různých propagačních předmětů, vedení webových stránek či zavedení speciální známky pro vinaře pro použití na vína vyprodukovaná na vinicích s výskytem sysla.

Realizace:

Plánované osvětové aktivity proběhly dle plánu. Dne 3.6. se konaly Slavnosti stepí v Českém středohoří, 10.9. pak tzv. „Syslí den“ v Zoo Hluboká nad Vltavou, který v rámci publicity projektu MGSII-24 zahrnoval prezentaci jeho aktivit, pozorování syslů s komentářem v expozici Zoo a soutěže pro děti. V rámci stejného projektu byla zhotovena i řada tématických propagačních materiálů (tašky, bločky, deštníky, magnetky, podtácky, komiks a brožura), které byly distribuovány na uvedených akcích pro veřejnost i při jiných vhodných příležitostech. Dále byla finálně dokončena a instalována informační tabule o záchranném programu a odchovech syslů v areálu paraZoo při ZO ČSOP Vlašim. V rámci projektu společnosti ALKA Wildlife a Muzea Karlovy Vary pak byla oficiálně registrována známka „Sysli na vinici“, kterou obdrželo 14 vinařů k použití na láhve vína vyprodukované na vinicích, kde se šetrně hospodaří a sysel se zde přímo vyskytuje. V souvislosti s propagací této známky proběhly další akce pro veřejnost u příležitosti červencového meruňkobraní a listopadových otevřených sklepů ve Velkých Pavlovicích. K aktivitám v obou zmíněných projektech vyšly také tiskové zprávy a články v regionálních médiích. Finanční zajištění popsaných aktivit proběhlo z projektů podpořených v rámci EHP fondů 2009-2014, Slavnosti stepí jsou již pravidelně organizovány obcí Raná a Správou CHKO České středohoří.

3.6 Ostatní opatření

RP:

V rámci tohoto opatření nejsou pro rok 2016 plánovány žádné aktivity.

Realizace:

Dle plánu nebyly v rámci tohoto opatření realizovány žádné aktivity.

DALŠÍ PLÁNY V RÁMCI ZP:

- *Budou projednávány návrhy na vyhlášení nové evropsky významné lokality (EVL) pro sysla obecného v lokalitě Brno – Medlánky a přidání sysla obecného na seznam předmětů ochrany v již existující EVL Radouč.*
- *Bude nadále sledován vývoj realizace již započatých či nově plánovaných záměrů zasahujících do lokalit s výskytem sysla obecného.*
- *SMŽP bude nadále projednáván návrh na doplnění ZP o opatření spočívající v posilování málo početných kolonií sysla obecného a v případě schválení tohoto návrhu se pokusíme posílení na vybraných lokalitách ještě v sezóně 2016 zrealizovat.*
- *Na lokalitách, kde je to aktuální (Praha – Letňany, Vyškov), by mělo v roce 2016 proběhnout hodnocení možných vlivů pořádání hromadných veřejných akcí na místní kolonie sysla obecného.*
- *Na konci roku bude uspořádáno pravidelné setkání garantů lokalit sysla obecného a dalších členů širšího realizačního týmu ZP, kde bude představeno dění v rámci ZP v průběhu roku 2016 a budou diskutována aktuální důležitá témata.*

Realizace:

- Avizované návrhy ohledně EVL pro sysla obecného byly oficiálně schváleny, v roce 2016 tak vznikly další dvě EVL pro sysla: Letiště Medlánky (CZ0623820) a Radouč (CZ0210114). V ČR je tedy aktuálně vyhlášeno celkem 10 EVL, ve kterých je předmětem ochrany sysel obecný.
- V průběhu roku byly sledovány dokončovací stavební práce na lokalitách Bezděčín (servisní středisko a hotel v těsné blízkosti lokality), Ivančice (rekonstrukce areálu vodárny s výskytem sysla) a Roudnice nad Labem (výstavba výjezdové stanice záchranné služby v těsné blízkosti letiště). Ve všech případech probíhaly bez problémů a nebyly zjištěny aktivity, které by mohly ohrozit místní kolonie syslů.
- Počátkem roku byl ze strany MŽP návrh na doplnění ZP schválen a do ZP bylo doplněno opatření nazvané „Posilování malých populací sysla obecného“ včetně přílohy specifikující metodiku zvoleného postupu. Koncem července pak bylo provedeno první posílení na lokalitě Karlovy Vary – golfové hřiště, která byla vyhodnocena jako nejvhodnější. K posílení bylo využito 20 jedinců z expozičního chovu v Zoo Hluboká nad Vltavou. Následný monitoring prokázal usazení min. poloviny vypuštěných jedinců na lokalitě, pravidelné sledování i nadále pokračuje.
- Odborné hodnocení vlivu pořádaných akcí na kolonii sysla k lokalitě Praha – Letňany bohužel nakonec v roce 2016 nebylo ze strany vlastníka pozemku zadáno. Na lokalitě Vyškov probíhalo pravidelné sledování autorizovanou osobou (RNDr. Vlastimil Kostkan, Ph.D.) se zaměřením na vyhodnocení vlivů hudebního festivalu „Pod parou“. Výsledky jsou shrnuty v průběžné zprávě z tohoto vyhodnocování, které je naplánováno jako dvouleté, proto bude sledování nadále pokračovat a finální hodnocení bude známo až koncem příštího roku. Vzhledem k většímu počtu žádostí o pořádání různých veřejných akcí na lokalitách s výskytem sysla byl realizačním týmem ZP zpracován materiál se základními obecnými pravidly, která by v takových situacích měla být dodržována v rámci předběžné opatrnosti. Tento materiál („Základní pravidla a omezení pro pořádání hromadných, sportovních a jiných veřejných akcí na lokalitách s výskytem sysla obecného“) byl následně poskytnut regionálním pracovištěm AOPK ČR jako podklad pro jejich případné rozhodování v těchto záležitostech.

- Setkání garantů lokalit sysla obecného a dalších spolupracovníků, kteří se podílejí na realizaci ZP se uskutečnilo v Praze dne 14.12.

SHRNUTÍ A ZÁVĚR

1. Zajištění managementu a vývoj na jednotlivých lokalitách

Zajištění vhodného managementu na lokalitách výskytu sysla obecného v roce 2016 lze považovat za úspěšné, kosení či pastva byly prováděny na všech početně významných i mnoha dalších lokalitách, většinou i s finančním příspěvím ze zdrojů ochrany přírody. Žádné závažnější problémy s managementem se na sledovaných lokalitách nevyskytly.

V tab. 5 je uvedeno 13 lokalit s nejvyšší odhadovanou početností při letním monitoringu 2016. Hranice pro tuto početnost je 100 jedinců. Tyto lokality představují z hlediska početnosti asi 88% z celkové populace sysla v ČR. To je v podstatě stejný podíl jako v předchozích třech letech, přičemž v porovnání s rokem 2015 jsou do výčtu zahrnuty stejné lokality, ke kterým nově přibyla lokalita Velká Dobrá. Nárůst početnosti na této lokalitě byl letos velmi výrazný a lokalita se k těm nejpočetnějším zařadila vůbec poprvé. Tabulka 5 poměrně dobře ilustruje těžkou předvídatelnost vývoje i těch početnějších populací na jednotlivých izolovaných lokalitách. Někde zůstává početnost v průběhu let relativně stabilní (Bořitov, Jamolice), někde dochází k menším či větším výkyvům oběma směry (Bezděčín, Raná), někde lze pozorovat postupný nárůst (Radouč, Miroslav, Medlánky) nebo naopak postupný pokles početnosti (Letňany – dříve jedna z nejpočetnějších lokalit v ČR, nyní se v podstatě blíží hranici vyhynutí, tj. není uvedena v Tabulce 5). Celkově lze výsledky monitoringu sysla v roce 2016 shrnout v následujících základních bodech: celková odhadovaná početnost pro ČR opět mírně vzrostla a výskyt byl potvrzen na 36 lokalitách, což je o jednu více než loni. U největších (tzv. „stovkových“ lokalit – viz Tab. 5) byl zaznamenán v 7 případech nárůst početnosti oproti roku 2015, ve 3 případech pokles početnosti a ve 3 případech zůstal odhad totožný. Bohužel dva případy poklesu se týkají dlouhodobě vysoce početných lokalit Vyškov a Kyjov – Milotice, kde byl poměrně výrazný pokles zaznamenán již druhý rok po sobě. Příčiny poklesu zatím nejsou zřejmé, v případě Kyjova byla místními obyvateli pozorována predace syslů volavkami. V následujících letech tedy bude potřeba tento potenciální faktor prověřit a celkově věnovat oběma lokalitám zvýšenou pozornost. Naopak výrazný nárůst početnosti byl v letošním roce zaznamenán na lokalitách Raná – Hrádek a Radouč. V případě Rané je patrně příčinou již několik let trvající vynikající management a skutečnost, že ještě nebyla naplněna kapacita lokality a syslové mají stále k dispozici navazující vhodné prostředí, kam se mohou šířit. V případě Radouče má zřejmě i nadále důležitou funkci příkrmování syslů místními obyvateli, přestože byly zaznamenány i stížnosti na podávání nevhodného krmiva a celkově se situace, kdy zde zvířata ztratila veškerou přirozenou plachost, stává velmi problematickou.

2. Realizace polopřirozeného chovu

Aktivitty související s polopřirozeným chovem sysla v ZOO Praha probíhaly v roce 2016 standardně. Ve voliére nedošlo k odebrání ani přidání jedinců, bylo prokázáno úspěšné rozmnožení jedinců (celkem 36 odchycených mláďat). Jedinci trvale obývají jak voliéru, tak její okolí, jejich odhadovaný celkový počet je cca 70-80. Konstrukce voliéry stále zůstává na místě, plánovaná výstavba nového pavilonu goril v těsné blízkosti ještě nezačala a dle informací ze Zoo pravděpodobně nezačne ani v sezóně 2017.

V odchovech založených v loňském roce (Zoo Brno a ZS Vlašim) bylo potvrzeno úspěšné rozmnožování (14 odchycených mláďat v Brně a 8 ve Vlašimi) a dle odhadů založených na kontrolních odchycích (cca 50-60 v Brně a cca 30 ve Vlašimi) se v obou odchovech zvýšila celková početnost zvířat oproti původnímu počtu přivezených jedinců.

V červenci byl založen poslední plánovaný odchov v ZS Rozovy u Temelína, a to přivezením celkem 57 jedinců ze Slovenska do připraveného zázemí. Vše proběhlo bez problémů a zvířata na podzim standardně začala hibernovat.

Zdravotní stav jedinců ve všech odchovech byl dobrý, v případě pokračujícího úspěšného vývoje situace ve většině odchovů předpokládáme, že bude možné již v příštím roce zahájit plánované repatriace.

3. Početnost populace v ČR

V roce 2016 byla celková početnost odhadovaná na 4263-5049 jedinců, což představuje mírný nárůst oproti předchozímu roku (4277-4992). Přispělo k němu pravděpodobně i vhodné počasí během většiny sezóny.

4. Posilování malých populací

Díky schválení navrhovaného dodatku k ZP a možnosti využít jedince z expozičního chovu Zoo Hluboká nad Vltavou bylo koncem července zrealizováno první posílení na vybrané lokalitě Karlovy Vary – golfové hřiště. Ke stávající populaci bylo přidáno celkem 20 jedinců. Dle následného monitoringu se min. polovina vypuštěných jedinců na lokalitě usadila. Koncem roku bylo na základě nových údajů z monitoringu provedeno opětovné hodnocení málo početných kolonií a vybrány nejvhodnější potenciální lokality pro posílení v následujícím roce.

5. Repatriace dle plánu ZP

Vzhledem k tomu, že většina odchovů pro tyto účely byla založena v posledních dvou letech, zatím nebyly repatriace zahájeny. Situace se však zatím vyvíjí velmi slibně a v případě dalšího úspěšného rozmnožování syslů v odchovech v následujícím roce bude patrně možné k repatriacím přistoupit.

Tab. 5. Přehled lokalit s odhadovanou početností 100 a více jedinců dle početnosti v roce 2016 (seřazeno od nejvyšší po nejnižší početnost) a zhodnocení managementu v roce 2016. Pro srovnání jsou uvedeny odhadované početnosti od roku 2008, tedy od roku schválení ZP.

Lokalita	Odhadovaná početnost									Stav managementu 2016
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Raná + Hrádek	380	400	450	470	550	550	700	730	850	ukázkový / dobrý
Bezděčín	250	350	300	150	80	120	270	600	600	velmi dobrý
Brno - Medlánky	120	130	200	400	550	500	550	500	600	velmi dobrý
Velké Pavlovice	40	40	40	50	60	90	600	500	500	nelze hodnotit
Mirotice	10	25	55	70	80	220	270	300	350	velmi dobrý
Bořítov	200	200	200	200	200	240	250	280	300	velmi dobrý
Radouč	20	60	35	70	100	100	100	180	280	dobrá
Vyškov	650	600	600	550	500	550	650	500	250	velmi dobrý
Kyjov - Milotice	250	400	400	400	400	400	450	350	200	dobrá
Hrušovany u Brna	100	80	80	100	70	70	80	100	150	nelze hodnotit
Jamolice	100	150	150	130	130	110	170	180	140	velmi dobrý
Mohelno	70	60	75	75	90	100	100	100	100	velmi dobrý
Velká Dobrá	15	15	10	20	25	20	30	40	100	velmi dobrý
% z celkového počtu sýslů v ČR	59%	64%	67%	69%	76%	85%	88%	87%	88%	

Poznámky:

* Tyto lokality byly dříve hodnoceny odděleně, nicméně díky jejich částečnému propojení je od loňského roku uvádíme již jako jednu lokalitu.

° Odhady z těchto lokalit jsou značně nejisté, neboť je těžké v prostředí vinic sýsly pozorovat a jejich hustoty jsou zde mnohem menší.

